

Minns du

Leksaker

Användarhandledning

SÖRMLANDS
MUSEUMS

En del av
Landstinget Sörmland

Box 314
611 26 Nyköping
Tel 0155-24 57 00
Fax 0155-28 55 42

Bokning 0155-24 57 02
E-post info.museet@dll.se

www.sorlandsmuseum.se

Alla har vi varit små...

Vem minns inte sin barndoms varma och soliga somrar? Hur man sprang barfota i det daggvåta gräset. Dagarna var fyllda av lek och skratt. Vi minns våra lekkamrater – hur vi tisslade och tasslade.

Vi minns också våra leksaker – älsklingsnallen som alltid fanns vid vår sida och som skänkte trygghet om natten och tröst när man var ledsen. Men vi minns också de leksaker vi aldrig fick trots att vi önskade oss dem så innerligt. Med leksakernas hjälp kan vi lätt förflytta oss bakåt i tiden. Vi kommer ihåg när vi spelade kula med Olle eller gick på promenad med dockvagnen. Hur vi bodde. Vilka möbler vi hade osv.

De flesta av oss har kvar en kär gammal leksak, ett kärt gammalt minne från en svunnen tid. Vi visar den för våra barn och barnbarn. Vi berättar våra historier och minnen. Leksaken fungerar som en länk mellan dåtid och nutid. Förr hade varje barn ett fåtal leksaker, idag har ett barn i genomsnitt 540 leksaker. Hur ska vi tolka detta?

Materialet i leksaker kan tex användas så här:

- Låt varje person välja en leksak ur skåpet och berätta sitt minne för de övriga. Det är viktigt att även personalen väljer en sak.
- Läs en eller flera berättelser och diskutera utifrån dem.
- Läs rim och ramsor. Kanske kommer någon ihåg rörelserna som hör till.
- Lyssna på CD-skivorna – lek lekarna, sjung med i sångerna.
- Lek med sakerna – lägg pussel, skjut med korkpistolen, spela på speldosorna etc.
- Stimulera doftsinnen – lukta på modelleran, såpbubblorna, nallen mm.

Tillverka egna leksaker

Ingrid född 1900

Jag minns inte att jag lekte med dockor, men att jag trivdes bra i snickarverkstan, det kommer jag ihåg. Det var spännande att se hur de krulliga hyvelspånen singlar i luften till en stor hög på golvet att tumla i. En gång fick jag en liten margarinlåda, som jag tyckte skulle passa bra som dockvagn till min syster Märtha, som jag alltid haft ett varmt hjärta för. I vedboden hittade jag ett vedträ som såg så lämpligt ut, runt och fint. Jag bad en av karlarna att såga ut fyra bitar till hjul. Han borrade ett hål i mitten, som kanske inte satt precis där det skulle sitta, ty när ekipaget var färdigt övergick förtjusningen till rena missräkningen, då den haltade på alla fyra hjulen så till den milda grad att den vinglade som ett asplöv i storm. Att trampa svarven, som formade träet i mjuka runda former till de vackraste mönster, var ju otänkbart.

Johan född 1935

Djurvärlden i leksaksriket representerades förnämligast av kottar. Grankottar som nötkreatur och tallkottar som får. Skillnaden mellan fullvuxna och smådjur markerades av större eller mindre kottar samt högre eller lägre stickor som ben. En riktigt mallig tjur kunde utmärkas med ett par fenomenalt långa horn, också i form av stickor förstås. Ladugårdshusen utgjordes oftast av enkla stenrader. Stundom kunde av tomlådor eller bräder och mossa åstadkommas täckta hus av verkligt hög klass.

Det här kan ni diskutera kring...

Tillverkade ni egna leksaker?

Vad tillverkade ni?

Vilket material använde ni?

Tillverkar barn egna leksaker idag?

Leksaksaffär

Wivi född 1923

Mamma brukade åka till Nyköping för att handla. Ibland fick vi följa med. I staden fanns så mycket fint att se på och så mycket folk. Vi, min syster och jag, fick en gång var sin slant att köpa något för. Vi gick till Julia Tappers Leksaksbutik på V. Storgatan och valde vi ut var sin fin boll och stenkulor att spela med. Åh, dessa fina kulor, rosa, gula och blå, 25st för 10 öre! Jag blir fortfarande alldeles betagen när jag ser en korg vackra bollar och fina stenkulor. Var det riktigt tursamt kunde det även bli en klubba för 5 öre.

Det här kan ni diskutera kring...

Kommer ni ihåg något besök i leksaksaffären? Hur såg den ut? Vad fanns det för leksaker?

Fick du handla någonting? Vad?

Bokmärken

Gudrun född 1951

De finaste bokmärkena bytte man inte, dem klistrade man in. Jag minns att vi gjorde speciella bokmärkeshäften med dom man ville byta bort, med hjälp av skrivböcker. Man vek sidorna åt olika håll och när man sen bytte gick det till så att man stoppade ner sitt bokmärke i kompisens hopslagna häfte. Ville det sig väl hamnade man på ett uppslag där båda sidorna vette mot det nedstuckna egna, då fick man två. Men det kunde ju också hända att man inte fick något alls. Så gjorde vi också med filmisar.

Jag klistrade in mina finaste i en dagbok, det allra, allra finaste var två katter som gifte sig...

Det här kan ni diskutera kring...

Hade ni något favoritbokmärke?

Hur förvarade ni era bokmärken?

Bytte ni bokmärken med varandra?

Utelek

Maria född 1906

Den 14 april sades vara den första sommardagen! Då, om det inte var alltför kallt, fick vi gå barfota. Ja, så började vi med de sedvanliga vårlekarna: hoppa hage, spela kula olika bollekar. Spela brännboll var bland det roligaste jag visste. Jag inbillar mig att jag var något av expert på att tillverka pilbågar av ene och visselpipor av rönn. När vi sen prövade piporna brukade mor säga till oss att sticka till skogen och föra oväsen. Några köpta leksaker hade vi aldrig, allt var egenhändigt tillverkade grejer.

Olov född 1851

Såpbubblor har de gjort i alla tider. De blandade såpa i vatten och vispade upp den. Därpå doppade de änden på en trådrulle. Genom att blåsa sakta i "rörets" andra ände kom en såpbubbla – större eller mindre – fram. Man förde handen sakta och bubblan svävade fritt. Under hade man en filt för att "fånga" bubblan på.

Gunvor född 1906

På våren hoppade vi hage. Nästan varje kväll spelade vi brännboll, men vi hade inga riktiga slagträn, utan vi fick ta ett vedträ, och vara mycket noga med att lägga tillbaka det i vedboden igen.

Tina född 1982

Vi hoppade alltid hopprep. När vi gick i skolan parade fröken ihop oss två och två. En fick räkna medan den andra hoppade. På så vis fick vi både motion och träning i matematik. När man klarat 25 hopp fick man en medalj.

Ingrid född 1900

Vår närmaste granne ägde en stor skogstomt. Det var en gammal man. Vi frågade om vi fick sätta upp ett tält och spela teater där. Han skulle få gå in gratis! Visst fick vi det, bara vi städade upp efter oss. Vi tiggde ihop säckar som vi spände mellan furustammarna. Stenarna fick bli sittplatser. Vi deklamerade och sjöng. Imponerade med att sjunga på utländskt språk genom att hitta på egna ord till kända melodier. Vi satte upp en lagg på vår grind om teatern och inträdet var fem öre för barn och 10 för stora. Fantasin var enorm och vi hade lika roligt på båda sidor av rampen. Men aldrig tidigare har väl en teater gått omkull för stor anslutning. Men det slutade i kaos, ty det kom som ett lämmeltåg av barn från hela bruket.

Edith född 1905

I Mellangården bodde nämndeman Johan Karlsson och hans hustru som hette moster Anna. De hade bara en flicka, Agda, som var två år äldre än jag. Vi lekte ofta med varandra. Vi lekte mest i lekstugan som vi kunde ha var som helst, bakom en gärdesgård eller i någon bergskreva. En gång hade vi plockat ålmask som vi skar i småbitar och lekte att det var korv.

På sommaren satt vi ofta bakom stugan och tävlade vem som kunde smälla högst med vissna maskrosor. Vi letade efter vissa stänglar och knöt en knut i nederänden så började vi uppifrån och krama och när stängeln sprack blev det en knall. Det satt vi med i timmar.

Utelek forts.

Bengt född 1916

Jag fyllde sju år och fick en fotboll i present. Den var enligt uppgift tillverkad av svinläder, av storlek 4 och nästan rund. Man indelade fotbollarnas storlek i nr 1 – 5 och nr 4 ansågs vara lämplig för en skolmogen kille.

Karl-Ivar, min bästa vän, granne och kompis ställde sig i syrenbersåppningen och jag började slå straffsparkar, noga instruerad att akta fönsterrutorna i kåken. Det blev mest flacka tåfjuttar som Karl-Ivar fångade elegant. Vi visste inget om skruvbollar, klacksparkar och dylika finesser.

Då kom min farsa hem till frukost, den måltid som man nu kallar lunch. Farsan frågade om han fick visa hur man lägger en straffspark och gör mål. Jovisst, det var klart han fick, han hade ju skänkt bollen. Han flyttade tillbaka bollen en 7-8 meter för att inte blåsa in Karl-Ivar i syrenbersån. Sen tog han en rivstart i gruset och smällde till bollen med all kraft och det vill säga inte litet, för han var en stor och kraftig karl i sina bästa år.

Bollen tog emot smällen på ena sidan, fick en fruktansvärd skruv, som antagligen förstärktes av den icke helt runda formen och for som en tjutande tromb mot huset. Jag stod mellan bollen och huset och vände mig blixtnabbt om, då bollen fräste förbi mig. Som på bio såg jag först hur tant Lundberg och farbror Lundberg satt på varsin sida av bordet vid fönstret, och de åt ur varsin tallrik. Mitt på bordet stod en skål med en slev i. I nästa ögonblick krossade bollen den ena fönsterhalvan med ett fruktansvärt brak, tappade farten och föll ner i skålen med sleven och efter att ha roterat några varv, låg den alldeles stilla och gjorde sleven sällskap. Tant och farbror Lundbergs ansikten var alldeles vita och de stirrade med häpna och sorgsna ögon på mig liksom de ville fråga, hur jag, som ändå var en liten hygglig kille, kunde göra något så vansinnigt. Farbror Lundberg hade ett par glasbitar i håret och en klick av något över ena ögonbrynet.

Ute på gården var det också lugnt och stilla. Farsan var dold från fönstret av verandan och hade inte sett fullträffen men förstod vad som inträffat då han hörde brak och klirret. Hans vanligen så beslutssamma ansikte klövs av ett förläget leende, det var ju onekligen ett egendomligt beteende mot hyresgästerna. Jag tänkte att han måste väl i alla fall gå in efter bollen, den var ju min.

Till slut gick han in genom verandan och knackade på hos tant och farbror Lundberg. Jag hörde det och tänkte att det var väl onödigt att knocka. Jag gick fram till fönstret och såg in. Bollen låg i en skål med gröt. Min fina, nya boll låg i gröt. Farsan gick fram, tog upp bollen och kastade ut den till mig och Karl-Ivar, som vaknat upp ur förstelningen och kommit fram till fönstret. Jag hörde inte farsans förklaring där inne, men det var nog en bortförklaring, som man gör då inte bollen går raka spåret.

Det här kan ni diskutera kring...

Vad lekte ni för lekar när ni var små? Leker man samma lekar idag?

Blåste ni såpbubblor? Hur blandade ni det? Vad blåste ni igenom? Har ni sett vad man använder idag?

Hur hoppade ni hopprep?

Hoppade ni hage? Hur såg er hage ut?

Spelade ni fotboll? Var spelade ni? Råkade ni sparka sönder något av misstag?

Byggde ni kojor när ni var små? Var höll ni till då? Vad byggde ni av?

Brukade ni uppträda när ni var barn? Vad gjorde ni då – sjöng, spelade, dansade?

Vinterlek

Maria född 1906

Vintertid hade vi jätteroligt i all synnerhet när det var mycket snö. Vi byggde stora snökojor, snögubbar och snölyktor, som vi tände ljus i. Men det bästa jag visste var i alla fall att åka skridsko. Oh, va det var roligt när man äntligen fick på sej skridskorna. Vi hade ju sällan några ordentliga remmar att dra till, utan vi fick försöka knyta fast skridskorna med gamla "tåtar". Sen bar det iväg ut över Oxelöviken, ibland utåt Örspaken, tills vi kom till öppet vatten. Inte underligt om mamma var rädd många gånger när vi stack iväg.

Birgit född 1924

På vintern när det var mycket snö gjorde vi en jättestor snögrotta på gårdet. Man kunde gå rak i den, den hade till och med bänkar på sidorna. Vi låtsades att det var en kyrka. Jag var präst och tog en röd stor duk som låg på bordet när inte mor såg det. Den hängde jag över axlarna och låtsades att det var en mantel, så tågade jag in i grottan och sjöng psalmer. Sen åkte vi kälke. Vi hade faktiskt två stycken, en liten grön med fyra stakar och en bjällra fram. Den andra var lite större och den kunde man åka flera stycken på.

Snölyktor gjorde vi också. Vi tände dem på kvällen med stearinljus. Det var så vackert när de lyste i mörkret. Vi fick aldrig vara ute sent om kvällarna. Far blåste alltid i en pipa när vi skulle komma in.

Agneta född 1956

Att få följa med mina två äldre systrar till skridskobanan, var höjden av lycka. Särskilt på kvällen då det var mörkt och de stora strålkastarna lyste upp den nyspolade banan. Många försök till att göra piruetter och att åka baklänges gjordes om och om igen, men utan större framgång.

Det fanns gått om backar och berg där jag bodde som barn. Där kunde man åka utför på vintern med tefat. Man satt med benen i kors och styrde så gott det gick med armarna. Roligast var när vi alla ungar krokade i varann i armarna, sittandes på våra fat och åkte ner i en samlad klunga! Tefaten var också bra att ha när vi gjorde bus. Det blev ett förfärligt oväsen när vi slängde tefaten nedför trapporna i hyreshuset där vi bodde. När kusten var klar kunde vi smyga tillbaka och hämta tefaten igen.

Det här kan ni diskutera kring...

Byggde ni snökojor? Hur såg de ut? Gör man snökojor idag?

Gjorde ni snölyktor? Hur såg de ut?

Åkte ni skridskor? Hur såg skridskorna ut? Hur ser skridskor ut idag?

Var åkte ni? På sjön eller på rinken?

Spelade ni bandy eller ishockey? Gjorde ni piruetter?

Åkte ni på tefat i backarna eller åkte ni på något annat? Vad åker man på idag?

Sagor

Fredrik född 1983

Jag har levt hela mitt liv i Oxelösund. Där har jag blivit uppfostrad av mina föräldrar. Även mina äldre bröder har haft ett stort finger med i spelet. Som liten var jag enligt min mor mycket lugn och snäll. Till skillnad från mina sex år äldre bröder, som var oerhört stökiga. När jag var liten hade jag några låtsaskompisar, en av dem hette Krubbesson. Jag brukade "racea" mot mina låtsaskompisar med min gula sprarkbil.

Min mor läste ofta godnattsagor för mig. Min favorit var Alfons Åberg. I en av Alfons böckerna fick Alfons dåligt samvete. Alfons hade slagit en pojke som var mindre än han själv. Alfons fick väldigt dåligt samvete. Samvetet skildrades av ett odjur som låg under Alfons säng. Jag trodde att jag också hade ett odjur under sängen. Hur mamma än förklarade så trodde jag ändå att odjuret var där. Jag var livrädd. Med tiden förstod jag att odjuret bara var det dåliga samvetet.

Det här kan ni diskutera kring...

Läste någon godnattsagor för dig? Vilken saga var din favoritsaga?

Vad läste ni för sagor för era barn? Vilka sagor läser man idag?

Hade ni någon låtsaskompis när ni var små? Vad hette de? Vad lekte ni för lekar?

Trodde ni att det fanns något farligt under sängen eller i garderoben?

Bygg

Roger född 1952

Pappa och jag kunde ägna söndagseftermiddagarna åt dessa lego-byggen och satte upp husen på linneskåpet till nästa helg. När vi hade köpt ljusklossar, som drevs av platta batterier, blev det riktigt vackert i fönstren. Runt om ställde vi ut träd, som inte alls hade några tappar att ställa fast dem med.

MaryAnn född 1982

Jag har fått lego i julklapp varje år från det att jag var 3 år. För några år sedan bestämde jag mig för att jag var för gammal för att önska mig det. Men jag ångrade mig! Det kändes inte som jul när jag inte hade något nytt att bygga. Året därpå önskade jag mig lego igen. Nu kan jag samla på det istället.

Det här kan ni diskutera kring...

Hade ni något ni byggde med? Vad?

Lekte ni med mekano när ni var små?

Hade era barn lego när de var små? Lego förr – lego idag?

Vad bygger barnen med idag?

Dockor

Britt-Marie född 1942

Jag hade en lekkamrat Eva som var ett år yngre än jag. Hon hade en så fin lekstuga med elektrisk spis. Den hade två plattor och en ugn som vi bakade sockerkaka och muffins i. Vi lekte alltid tillsammans där. Min mamma hon hade bara en vedspis som hon fick baka och göra sina sockerkakor i.

Sen lekte vi med dockor. Vi lekte mamma, pappa och barn. Hon hade väldigt mycket fina dockor och mycket fina kläder till dem. Ibland lånade jag hem kläderna och provade dem på mina dockor, som inte var så vackra, men som jag tyckte lika mycket om för det. Jag vågade inte fråga om jag fick låna kläderna, så jag tog dom lite i smyg. Nästa gång jag kom till Eva, då hade jag kläderna med mig under blusen eller nått.

Majken född 1927

Mamma hade gjort mej ett dockskåp av en gammal träsockerlåda. Hon hade tapetserat och lagt in en matta. Morfar hade gjort en säng i trä, en byrå av tändsticksaskar, och stolar också av tändsticksaskar. Gissa om man var lycklig.

Åsa född 1973

Ganska snart upptäckte vi att barbiehuset inte var särskilt lekvänligt. Det var för litet, gick inte att möblera och dockorna själva fick ju knappt plats. Barbiehuset stod på vinden, vi tittade på det ibland, beundrade det och provade att leka lite med det. Men vi återgick snabbt till ett mer praktiskt lekande. Med hjälp av böcker ställde på högkant byggde vi upp egna Sindyhus med fler och större rum.

Gunvor född 1906

Min käraste leksak var en docka med celluloidhuvud till en hemmasydd kropp, stoppad med sågspån. Så fort jag blev så stor att jag kunde koppa och hålla i en nål, sydde jag dockkläder. Först ritade jag modellerna på ett papper och sedan sydde jag efter det.

Carin född 1926

Eftersom jag var ensam barn så hade jag det rätt så skapligt med leksaker och mamma var väldigt duktig att sy. Hon hade gått på sykurs så hon sydde kläder till oss, sina syskon och till sig själv, så sydde hon dockor till mig.

Hon köpte celluloidarmar, ben och huvud. Så hade jag en kille som jag kallade för Frusna Pelle för han hade händerna i fickorna, då frågade jag pappa någon gång varför han hade så och då sa han att han fryser om händerna så han fick han namnet Frusna Pelle. Jag hade mycket dockor faktiskt, dockvagnar och docksäng. Den sängen har min yngsta dotter som blomlåda numera. Det var en liten utdragssäng som fanns på den tiden.

Mamma var ju duktig att brodera, lakan med virkade spetsar och broderat och grejat till mina dockor. Jag minns att jag hade en väldigt stor docka med ljusblå klänning, broderad med ljusblå korsstygnsros på sidan och virkat med blått kring armar och hals och så där.

Ann-Karin född 1949

Jag minns att jag fick en jättefin docka från min mammas moster i Amerika. Den var stoppad med något konstigt, det var inte skumgummi utan det var som trådar. Den var mjuk som en riktig människa. När jag fick den då fanns det ju inte så många fina dockor, det fanns ju celluloiddockor men de var ju hårda. Jag var så mallig för min fina docka som var köpt i Amerika! Men denna docka stack jag sönder med nålar, när jag gav sprutor, så den har jag ju inte kvar.

Gudrun född 1951

Jag fick dockan Gigi en jul mot slutet av 1950-talet och jag var mycket stolt över den fina garderoben med innehåll. Finast var den rosa balklänningen och den röda skridskodräkten. Jag har alltid kallat henne Gigi, jag tror faktiskt att hon kallades så och hon är en föregångare till Barbie, fortfarande med flickkropp, men med damkläder. Min mamma för förutseende, hon köpte till en peruk när hon såg resultatet av mina försöka att kamma frisyren. Den blev dock aldrig ditsatt.

Dockor forts

Tina född 1971

Jag och min syster älskade klippdockor. Ofta fick vi klippa ut dockor ur mormors "Allers", "Hemmets Veckotidning" och "Hemmets Journal". Sen snodde vi mot mormors vilja, baksidan på hennes kollegieblock och klistrade upp dem på. Egna gjorde vi också förstås. Roligast var när mamma ritade åt oss för hon ritade så fina människor. Någon enstaka gång fick vi köpa färdiga klippdockor och det var lite extra kul. Även då vi tröttnade på klippdockorna hemma i stan fick de en tid leva kvar hos mormor på landet.

Karin född 1984

Jag minns dofterna. Plast och syntet. I timmar kunde vi sitta på golvet. Bland små klänningar, mängder av skor och hårborstar levde vi tillsammans med barbiedockorna i en helt annan värld. I en annan tid. Vi blev ett med dockornas problem med klädval, deras drömmar om framtiden. Fantasin gjorde dem levande.

Med en gammal resväska, fylld av gamla och nya, hela och trasiga kläder, mellan oss valde vi kläder till kvällens bal. Balen skulle hållas i det "hus" som vi själva ställde upp då vi lekte. Våra böcker blev till väggar, gamla mjölkpaket kläddes i tyg och blev till soffor och i träslöjden snickrade storasyster små fåtöljer. Vi hade till och med en rullstol till en Ken som mist båda sina ben.

Det här kan ni diskutera kring...

Hade ni någon lekstuga när ni var små? Vad lekte ni där?

Hade ni några dockor när ni var små? Vad var de tillverkade av? Kommer ni ihåg vad de hette?

Syddes ni egna kläder till dockorna? Hur gjorde ni då?

Klippte ni håret på någon av era dockor?

Hade ni något dockskåp när ni var små? Hur såg det ut?

Tillverkade ni egna saker till dockskåpet?

Lekte era barn med Gingerdockor eller Barbiedockor?

Titta på exempel på dockor från idag – jämför med de äldre dockorna.

Lekte ni med klippdockor? Hur fick ni tag i dem?

Bilar

Roger född 1952

När mamma hade ärvt sin "faster Anna" 1953, köpte pappa familjens första bil, en Austin. Jag fick samtidigt en leksaksbil av samma modell, förmodligen av firman. Vår bil var enhetligt grå, men leksaken är lite mer påkostad med två färger. Jag tror inte jag fick leka sönder modellen, eftersom bilköpet var en så viktig investering. Tyvärr höll "Grålle" inte måttet och 1961 bytte pappa bil, men jag fick behålla modellen.

Den store idolen i början på 1960-talet var Erik Carlsson "på taket" och han körde en "djungeltrumma" i diverse rallyn, i landet och utomlands. Pappa blev förtjust i bilen och bytte i början av 1961 Austinen mot en SAAB. Bilmodellen hette 1960/61 eftersom modellbytena inte var så täta på den här tiden. Vid köpet fick jag en ny modellbil att leka med, men jag har nog inte lekt sönder den. Tekniskt intresserad har jag aldrig varit!

Det här kan ni diskutera kring...

Kommer ni ihåg er första leksaksbil? Vad var det för märke? Vad hade den för färg?

Gick bilarna att skruva upp? Gick de på batteri?

Tillverkade ni egna bilar?

Hur lekte ni med bilarna? Byggde ni vägar, broar etc?

Byggde ni någon lådbil? Vad använde ni för material?

Tennsoldater

Anders född 1964

Jag tillverkade egna tennsoldater, när jag var liten. På bakgården till tryckeriet fanns det begagnade typer. Eftersom de innehöll för mycket bly var jag tvungen att blanda i mer tenn för att de inte skulle bli för mjuka. Jag sålde soldater till häst för 20 kr styck. Det var mycket pengar då.

Magnus född 1949

Eftersom min pappa läste väldigt mycket högt för mig när jag var liten och jag dessutom gick på matinéfilmer i Stockholm så fick man mycket fantasi från böckernas och filmens värld som sedan kunde omvandlas i lek med mina "tennsoldater".

Det här kan ni diskutera kring...

Lekte ni med tennsoldater när ni var små?

Tillverkade ni egna? Brukade ni måla dem?

Från vilka länder kom soldaterna?

Vad lekte ni för lekar med dem?

Min första cykel

Wivi född 1923

Min första cykel fick jag när jag var tolv år. Pappa hade sålt en gris och för de pengarna köpte han en cykel åt mig. Den var av märket "Express" och var svart med ränder i rött och vitt. Vad jag cyklade och så stolt jag var! Den följde mig troget i många år och otaliga är de mil jag åkt på den.

Anna-Karin född 1983

När jag fick min första riktiga cykel var jag sju år. Jag ville prova den direkt men jag hade svårt att cykla för jag var så vinglig, så pappa, mamma och jag skulle ut och prova den på en skolgård. Jag hade stödhjul och min cykel var röd. Pappa släppte taget på cykeln och jag tittade bort. Pappa stod och skrek: Akta dig för stolpen! Jag gjorde inte illa mig. En annan gång åkte jag rakt in i väggen på skolgården också.

Daniel född 1983

Mitt första minne, det var ungefär när jag var fyra år. Det var när jag lärde mig cykla. Jag hade fått en ny cykel av pappa och jag ville verkligen lära mig cykla på den. Jag försökte i flera dagar men det gick inte. En dag när jag kom ut på morgonen stod mina kompisar väntade på mig. De kunde redan cykla. Vi kom till en backe, de sa till mig att jag skulle cykla nedför backen. Jag trodde inte att jag skulle klara mig. Jag var rädd för att jag skulle ramla och skada mig. Men jag försökte och jag klarade det. Från och med då kunde jag cykla.

Det här kan ni diskutera kring...

Kommer du ihåg din första cykel? Hur gammal var du när du fick den?
Hur såg den ut?

Hur gick det till när du lärde dig att cykla? Idag använder barnen både stödhjul och cykelhjälm.

Cyklade du omkull någon gång?

Nalle

Eva född 1949

Nallen sitter i mitt knä. Mamma berättar historien om nallens långa och strapatsrika resa för att hinna fram till mig på julafton. Den hade åkt båt över Atlanten från Amerika och sedan tåg och bil till handelsboden. Nallen berättade där vilken flicka den skulle till och handlaren hjälpte till sista biten. Morbror frågar vad den ska heta - för en så speciell nalle måste ha ett namn. Den kan inte bara kallas Nalle. Massor av förslag läggs fram men det är till slut min morbror som kommer med det vinnande förslaget: Missis Sippi. Den var ju från Amerika.

Anna född 1986

När jag var liten trodde jag på Nalleland. Det var dit alla nallar gick och lekte med varandra när jag låg och sov. Ibland hade de pick-nick. När solen gick upp sprang de tillbaka hem till mig. Ibland hände det att de inte hann upp i sängen innan jag vaknade. Om någon nalle låg på golvet när jag vaknade, förstod jag att de hade haft extra roligt under natten eftersom de inte hunnit ända fram.

Jag fick min älsklingsnalle Bamsen när jag var 4 år. Han är döpt efter Lotta på Bråkmakargatans nalle. När jag fick honom hade han ett grönt sidenband om halsen. När jag skulle sova över hos kompisar följde han alltid med. Han har fått höra alla mina hemligheter. Han vaktar fortfarande min säng, trots att jag nu är vuxen.

Klas född 1989

Nallen heter Toker. Han är döpt efter vår katt. När jag var liten stoppade jag in handen inuti nallen. Det blev jättevarmt efter ett tag. Han har nästan ingen päls kvar uppe på huvudet eftersom jag brukade ligga och krasa honom där när jag skulle sova.

Det här kan ni diskutera kring...

Kommer ni ihåg er första älsklingsnalle? Hur såg den ut? Vad var den tillverkad av? Hade den något namn?

Sov han/hon i era sängar?

Hur lekte ni med era nallar? Lekte ni några lekar?

Leksaker idag

Karin född 1984

Kanske den mest magiska natten under hela året. Natten innan julafton. I vårt mörka rum ser jag ett stort kvadratisk paket stå mitt på golvet. En julklapp. Dröm eller verklighet? Visst inte då. På morgonen får jag och min syster öppna det stora paketet. Försiktigt tar vi bort tejpbitarna. Varsamt avlägsnar vi julklappspappret. Ett "My Little Pony"-slott! Ett rosa, helt underbart slott där våra ponnyer skulle bo. Att jag inte förstått att det var det som paketet innehöll. Vi hade ju en tid innan jul sett slottet stå i en leksaksaffär. Då en oemotståndlig dröm. Nu på julaftonsmorgon, en överväldigande verklighet.

Slottet kom att bli det som våra lekar kretsade kring en lång tid framöver. I denna värld kunde allting hända. Vindbryggan hissades när farorna lurade utanför slottets väggar och slottets väldiga fönster bjöd på en utsikt över hela ponnyriket. Vi hade många ponnyer, med eller utan horn och vingar, i alla regnbågens färger. Varje ny ponny beundrade vi med glittrande ögon. Alla lika ljuvliga. Man jag kommer ihåg en ponny speciellt, Raspberry Jam. Än idag minns jag doften. Dofthen av hallon.

Det här kan ni diskutera kring...

Lekte era barnbarn med My Little Pony? Hade de någon favorithäst?

Kommer ni ihåg hur de doftade?

Lekte ni med några fantasidjur när ni var små?

Rim och ramsor

Jag ska tala om en gåta,
att alla som hoppa i sjön bli våta.
Jag ska tala om en liten bit –
Att d`ä` icke så många som hoppa dit!

Gubben å gumma
spela på trumma;
pojken å flicka
spela på sticka;
drängen å piga
spela på jiga

Skvallerbytta bing bång,
går i alla gårdar,
slickar i alla skålar.
Kom till min port,
Skall du få en stor svinelort!

Det kom en jungfru till en fru med en ask.
Så sa hon: Häri ligga tre jungfrur;
den ena heter Skral,
den andra heter Skraleral,
den tredje heter Skraleraldeskral.

Ska vi slå va?
Ja, vi ska slå va
Om tri lortar i ra,
Den som vinner får ta

Det var en gång en gumma,
som hade en kalv;
och nu är sagan halv;
den förde hon ut i vall;
och nu är sagan all.

Skatan satt på grannens ladutak,
plockade sig båd' fram och bak
ett, tu tre,
orsa, lorsa, le,
ocka, pocka,
domens klocka,
ärla, perla,
poff

Essike dessike, luntan tuntan
simmelimaka, kuckelikaka
acka, backa, tu

Ättika, tättika, låntan, tåntan
immelimaka, kuckelikaka
ättan, tättan pojs.